

YARATICI DRAMANIN ERGENLERİN TOPLUMSAL CİNSİYET ROLLERİ
TUTUMU ÜZERİNDEKİ ETKİSİFatma Ülker¹Işıl Tanrıseven²

Geliş Tarihi/Received:08.05.2019

Kabul Tarihi/Accepted:27.05.2019

Özet

Bu araştırmada, yaratıcı dramanın ergenlerin toplumsal cinsiyet rolleri tutumu üzerindeki etkisinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmada, nicel verileri nitel verilerle desteklemek amaçlandığından karma yöntem desenlerinden açıklayıcı sıralı karma yöntem deseni uygulanmıştır. Bu desene uygun olarak araştırmanın nicel boyutunda “öntest-sontest tek gruplu ön deneysel desen” uygulanmıştır. Lise öğrencilerinin oluşturduğu araştırma grubu ile toplumsal cinsiyet, toplumsal cinsiyet rolleri, toplumsal cinsiyet eşitliği algısı ile ilgili drama etkinlikleri gerçekleştirilmiş deney öncesi ve sonrası ölçme aracı ön-test ve son test olarak uygulanmıştır. Araştırmanın nitel boyutunda ise yaratıcı drama uygulamalarına katılan lise öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin görüşleri sorulmuştur. Bu amaçla Mersin İli Anamur ilçesinde bir lisede öğrenim gören 9, 10 ve 11.Sınıfa devam eden, 15’i kız ve 15’i erkek öğrenci olmak üzere toplam 30 öğrenci araştırma grubunu oluşturmuştur. Araştırmada nicel verilerin toplanmasında Zeyneloğlu ve Füsün (2011) tarafından geliştirilen Toplumsal Cinsiyet Rollerini Tutum Ölçeği kullanılmıştır. Araştırmanın nitel boyutunda ise yaratıcı drama uygulamalarına katılan lise öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin görüşleri sorulmuştur. Araştırmadan elde edilen sonuçlar, yaratıcı drama uygulamalarının katılımcıların toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumları üzerinde olumlu etkiye sahip olduğunu göstermiştir.

Anahtar Kelimeler: ergenlik, yaratıcı drama, toplumsal cinsiyet rolleri

THE EFFECT OF CREATIVE DRAMA ON THE ATTITUDE OF TEENAGERS
TOWARDS SOCIAL GENDER ROLES

Abstract

In this research, the effect of creative drama on attitude of teenagers towards social gender rules is aimed. In the research, because quantitative data was aimed to support with qualitative data, explanatory sequential mixed method pattern which is one if the added method pattern was applied. According to this pattern, in the quantitative dimension of research, “Pretest-posttest Single Group Pre-experimental model” was applied. Drama activities about social gender, social gender roles, social gender equality perception were applied with a group consisting of high school students. These drama activities were applied as pre-post experimental measuring tool. In the qualitative dimension of research, student’s views on social gender roles were asked to the high school students who joined drama practices. With this aim, a research group was created from the students studying at 9th, 10th, 11th grades at a high school which is in Mersin province Anamur district. The total number of the students was 30 that 15 of them were girls and 15 of them were boys. Social Gender Roles Attitude Scale developed by Zeyneloğlu and Füsün (2011) was used to collect quantitative data in the research. In qualitative dimension of research, students’ view on social gender roles were asked to the high school students who joined drama practices. Results of research showed that creative drama practices have positive effect on participants’ attitude towards social gender roles.

Keywords: adolescence, creative drama, social gender roles

1. GİRİŞ

Günümüzde eğitim yoluyla içinde yaşadığı toplumsal sorunların farkında olan ve bu sorunların çözümünün parçası olan bireylerin yetişmesi giderek önem kazanmaktadır. Bu toplumsal sorunların en önemlilerinden biri cinsiyet rollerine bağlı olarak ortaya çıkan cinsiyet eşitsizliğidir. Her toplum

¹ Felsefe Grubu Öğrt./Yaratıcı Drama Eğitmeni, Mersin, Türkiye, fatmaulker33@gmail.com, ORCID:0000-0003-3056-7860

²Doç.Dr., Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü, Mersin, Türkiye, iltanriseven77@gmail.com, ORCID: 0000-0001-5884-2807

bireylerini farklı nitelikleri, davranış modelleri, rolleri, sorumlulukları, hakları ve beklentileri olan bir erkek ve kadına zaman içinde yavaş yavaş dönüştürmektedir (Şahin, 2012). Bu durum cinsiyet rolleri kavramını gündeme getirmektedir. Giddens (2005) toplumsal cinsiyeti erkekler ile kadınlar arasındaki psikolojik, toplumsal ve kültürel farklarla ilgili bir kavram olarak tanımlamaktadır. En genel tanımıyla toplumsal ve kültürel olarak belirlenen ve dolayısıyla içeriği toplumdan topluma olduğu kadar tarihsel olarak da değişebilen “*cinsiyet konumu*” ya da “*cins kimliği*” olarak ifade edilmektedir (Berktaş, 1995).

Kadın ve erkekler toplumda birçok farklı rol ve statü üstlenmektedir. Bu rol ve statüler nesilden nesille kültür aracılığıyla aktarılmaktadır. Kadın ve erkeğe atfedilen bu rollerin ayrımcılığa neden olduğu bilinmektedir. Bu anlamda günümüz toplumdaki en önemli sorunlardan biri toplumsal cinsiyet ayrımcılığı olarak görülmektedir. Biyolojik olarak doğuştan getirilen bu cinsiyet ayrımı, zamanla içinde yaşanılan toplumun kültürü tarafından yorumlanarak yapılandırılır ve toplumun kadın ve erkekte beklenenleri de buna göre şekil alır (Gürhan, 2010).

“Sosyalleşme sürecinde kadın ve erkeğe yüklenen ve onlardan kadın ve erkek olarak beklenen davranışların kazanılmasında kız ve erkek çocukların, etkileşimde bulunduğu baba ailesi, sonra arkadaşları, öğretmenleri, medya ve diğer ajanlar önemli etkiye sahiptir” (Sen ve Akmut, 2006, ss.44-51). Toplumsal cinsiyet, kişinin içinde yaşadığı toplumda aileden başlayarak modellerin gözlenmesi yoluyla edinilmekte ve böylece kadın ve erkekler bu kavramın içindeki normları, sosyalleşme süreci içinde öğrenmektedirler (Ataman, 2009). Özellikle ailede cinsiyet eşitsizliğini körükleyen önemli unsurlardan biri iş bölümüdür. Kadının ev içi ekonomiye katkısı / görünmez emek, çocuk yetiştirme biçimleri, kadına ve erkeğe ilişkin algı cinsiyet eşitsizliğini sürekli bir şekilde yeniden üretmektedir. Ayrıca ailenin sosyo-ekonomik statüsü, ailenin biçimi/sekli/tipi bu rollerin oluşumunda etkilidir. “Toplumsal cinsiyet algısının oluşumunda kültürel formlar aracılığıyla, aile içinde istendik davranışları ve beklentileri belirleyen boyutlar, kadın ve erkek rollerinin inşasını, evlilikte kadın-erkek rollerini (anne ve baba), kişinin kendisiyle ilgili rol tanımlarını ve kişilerin beklentilerinin roller üzerinden nasıl biçimlendiğini gösterebilmektedir.” (Aydın, 2010). Toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin görüldüğü alanlardan biri eğitimidir. Eğitimde toplumsal cinsiyet eşitliği, eğitim süreci içinde fırsatlara, kaynaklara ve hizmetlere erişimde kız ve erkek çocuklarının cinsiyetlerine dayalı herhangi bir ayrımcılığa maruz kalmaması, bireylerin eşit fırsatlardan yararlanması ve eşit muamele görmeleri demektir (ETCEP, 2016). Bu anlamda yükseköğretimde 2013-2014 verilerine göre erkekler daha çok teknik bilimler kızlar ise daha çok dil ve edebiyat alanlarında öğrenim görmeyi tercih etmişlerdir. (Kadın Statüsü Genel Müdürlüğü, 2014). Kadınlar, en temel insan hakkı olan eğitim ve istihdam olanaklarından yararlanma konusunda, hemen hemen tüm ülkelerde olduğu gibi, Türkiye’de de erkeklerin gerisindedir. 2014 verilerine göre kadınların %30,3’ü; erkeklerin ise %71,3’ü iş gücüne katılırken, işgücüne katılan kadınların 1/3’ü ücretsiz aile işinde çalışmaktadır. Yine OECD ülkeleri arasında kadınların istihdamının en yüksek olduğu ülke İzlanda (%79,0), en düşük olan ülke ise Türkiye (%29,7)’dir. Bununla birlikte 2010 yılı verilerine göre kadınlar tüm iş alanlarında erkeklerden daha düşük ücret almaktadır (Kadın Statüsü Genel Müdürlüğü, 2014).

Butler (1990) cinsiyet rollerinin zaman içerisinde öğrenilen, değişebilen bir unsur olduğunu dile getirmiştir. Benzer şekilde Yine Giddens'a (2008) göre toplumsal cinsiyet yaparak / tekrarlayarak sahip olunacak bir şeydir ve kimliğin diğer boyutları gibi ilk adımda dışarıdan öğrenilir; toplumsal olarak inşa edildiği için de mücadele ile değişime açıktır. Bora ve Üstün'e (2005) göre, kadın erkek eşitliği, sadece kadınları değil, benzer şekilde toplumun bütününe ilgilendiren demokratikleşme hedefi olarak yorumlanır. Bu kapsamda kadın erkek eşitliği, insan haklarını, kadınlık ve erkeklik rollerinin eşitlikçi değişimini, cinsiyet ilişkilerinin demokratikleşmesini de içermek durumundadır (Aydın, 2010). Cinsiyet rollerine ilişkin farkındalığın kurgulanmış kimlikler yoluyla drama çalışmaları içerisinde kazandırabileceği düşünülmektedir.

“Yaratıcı dramının genel amacı çocukların, ergenlerin ve gençlerin canlandırmalar yoluyla gerçek dünya ile kurgusal dünya gidip gelmelerine olanaklı kılarak, bir bilinçlenme ve kültürlenme süreci içerisinde, her alanda yaratıcı kendine yetebilen, kendini tanıyan, çevresiyle iletişim kurabilen, demokratik tutum ve davranışları gelişmiş bireyler yetiştirmektir” (Adıgüzel, 2014, ss.67). Yaratıcı drama yöntemi de bireylerin yaşantılarından yola çıkarak kurgulanan gerçeklikleri tersine çevirebilmek bir soru işareti yaratabilmek için önemli, bir alan olarak karşımıza çıkmaktadır. Bir grup etkinliğine dayalı olarak yapılan yaratıcı drama çalışmalarında katılımcılar karşılıklı olarak birbirlerini tüm oyun ve canlandırma süreçlerinde etkiler. Bu noktada Adıgüzel'in (2014) belirttiği gibi yaratıcı drama açısından performans süreci tam olarak katılmasıdır. Sürece tam olarak katılan birey kendi icrası ve performansı aracılığıyla yaşantılarından yola çıkarak kurgusal olanı yeniden inşa ederken aynı zamanda gerçek yaşantılarını da yeniden kurgulayabilir. Bu pratikler aracılığıyla bireylerin yaşamında özellikle toplumsal cinsiyet eşitliği alanında farkındalık oluşturulabileceğini düşündürmektedir.

Yapılan araştırmalar toplumsal cinsiyete ilişkin verilen eğitimler yoluyla toplumsal cinsiyet algısının değiştirilebileceğini ortaya koymuştur (Şıvgın ve Deniz, 2017, Uzun ve diğerleri, 2017). Alanyazında yaratıcı dramının sosyal problemler çözüme (Gündoğdu ve Adıgüzel, 2016; Altuntaş ve Altunova 2015), ve toplumsal cinsiyet algısı üzerindeki etkisine ilişkin araştırmalar (Altunova ve Altınışık, 2011; Altunova ve Adıgüzel, 2013) bulunmakla birlikte toplumsal cinsiyet bağlamında ergenler üzerinde uygulanmış araştırmalara rastlanmamıştır. Acar, Erdol ve Gözütok (2017) araştırmalarında ergenlik dönemini içeren lise döneminde toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin eğitimler verilmesi ihtiyacını ortaya koymuşlardır. Ergenlik, bireyin nasıl bir insan olduğuna ilişkin kuramlar geliştirdiği, bu kuramları denediği, değiştirdiği ya da bu kuramlara uygun davranmaya çalıştığı bir dönemdir (Çeküç, 2012). Bu noktada dramının kurgulanan ve tekrarlanan etkinlikler yoluyla ergenlerde toplumsal cinsiyetten kaynaklanan ayrımcılığın sorgulanmasını sağlayacağı ve bu rollere ilişkin algının yeniden şekillenmesine katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bu gerekçeden hareketle bu araştırmanın amacı ergenlerde toplumsal cinsiyet eşitliği algısının geliştirilmesinde yaratıcı dramının etkisini incelemektir. Bu amaç doğrultusunda araştırmada şu sorulara cevap aranmıştır:

1. Yaratıcı drama uygulamalarına katılan lise öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rolleri tutum ölçeği öntest-sontest puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?

2. Yaratıcı drama uygulamalarına katılan lise öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin görüşleri nelerdir?

2.YÖNTEM

Bu araştırmada nitel ve nicel veri toplama tekniklerinin birlikte kullanıldığı karma araştırma yöntemi kullanılmıştır. Araştırmada, nicel verileri nitel verilerle desteklemek amaçlandığından karma yöntem desenlerinden açıklayıcı sıralı karma yöntem deseni uygulanmıştır. Açıklayıcı karma yöntemde dayalı araştırmalarda, nicel veriler toplanıp daha sonra nicel verileri açıklamak amacıyla nitel veriler toplanmaktadır (Creswell ve Plano Clark, 2011). Bu desene uygun olarak araştırmanın nicel boyutunda “öntest-sontest tek gruplu ön deneysel desen” uygulanmıştır. Lise öğrencilerinin oluşturduğu araştırma grubu ile toplumsal cinsiyet, toplumsal cinsiyet rolleri, toplumsal cinsiyet eşitliği ile ilgili drama etkinlikleri gerçekleştirilmiş deney öncesi ve sonrası ölçme aracı ön-test ve son test olarak uygulanmıştır. Araştırmanın nitel boyutunda ise yaratıcı drama uygulamalarına katılan lise öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin görüşleri sorulmuştur.

2.1. Araştırma Grubu

Ergenlik dönemi, gençlerde kimlik oluşumunun, sosyal, siyasi, dini ve felsefi bakış açısının geliştirildiği bir dönem olması itibariyle araştırma grubu olarak ergen öğrenciler üzerinde çalışılması tercih edilmiştir. Bu amaçla Mersin İli Anamur ilçesi Ticaret Lisesinde öğrenim gören 9, 10 ve 11.sınıfa devam eden, 15’i kız ve 15’i erkek öğrenci olmak üzere toplam 30 öğrenci araştırma grubunu oluşturmuştur. Katılımcılar sınıflar dolaşılıp araştırma hakkında bilgi verildikten sonra gönüllülük esasına dayalı olarak başvuranlar arasından rastgele seçilmiş öğrencilerden oluşturulmuştur. Katılımcılar seçilirken her bir sınıf düzeyinden 10’ar kişi olmasına ayrıca kız ve erkek öğrenci sayısının eşit olmasına dikkat edilmiştir. Katılımcılar daha önce yaratıcı drama eğitimi deneyimine sahip değildir.

2.2. Veri Toplama Araçları

Araştırmada nicel verilerin toplanmasında Zeyneloğlu ve Terzioğlu (2011) tarafından geliştirilen Toplumsal Cinsiyet Rollerine Tutum Ölçeği (TCRT ölçeği) kullanılmıştır. Katılımcıların toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumlarını tespit etmek amacıyla 5’li likert tipinde oluşturulan bu ölçek toplam 38 maddeden oluşmaktadır (Cronbach Alfa Güvenirlilik Katsayısı: 0.92). Bu ölçek öğrenci, “tamamen katılıyor” ise 5 puan; “katılıyor” ise 4 puan; “kararsız” ise 3 puan; “katılmıyor” ise 2 puan; “kesinlikle katılmıyor” ise 1 puan alacak şekilde puanlandırılmıştır. Ölçekten alınan yüksek değer öğrencilerin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin eşitlikçi tutuma sahip olduğunu düşük değer ise; öğrencinin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin geleneksel tutuma sahip olduğunu göstermektedir (Zeyneloğlu ve Terzioğlu, 2011).

TCRT ölçeği, 38 madde ve beş alt boyut içermektedir. Ölçekte toplumsal cinsiyet rolleri, eşitlikçi cinsiyet rolü (Puan aralığı 40-8; 5, 16, 21, 26, 33, 9, 14, 24 no’lu maddeler), kadın cinsiyet rolü (puan aralığı 40-8; 35, 37, 1, 25, 46, 23, 6, 19 no’lu maddeler), evlilikte cinsiyet rolü (puan aralığı 40-

8; 17, 3, 18, 32,10, 45, 7, 12 no'lu maddeler) ve geleneksel cinsiyet rolü (puan aralığı 40-8; 20, 29, 30, 4, 8, 13, 40, 28 no'lu maddeler); erkek cinsiyet rolünden(puan aralığı 30-6; 43, 42, 36, 44, 34, 47 no'lu maddeler) olmak üzere 5 boyutta incelenmektedir.

Araştırmanın nitel boyutunda ise yaratıcı drama uygulamalarına katılan lise öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rolleri ile ilgili görüşleri araştırılmış bu amaçla atölyeler sonrasında “Ben yaratıcı drama uygulamaları sonrasında öğrendim ki...” cümlesini yazılı olarak tamamlamaları istenmiştir.

2.3. İşlem Basamakları

Araştırmanın uygulama süreci toplam 9 hafta 27 saat sürmüştür. Her hafta düzenlenen atölye çalışmaları toplam 3 saatlik olarak planlanmıştır. Zeyneloğlu ve Terzioğlu (2011) tarafından geliştirilen Toplumsal Cinsiyet Rollerini Tutum Ölçeği, ön test ve son test olarak katılımcı gruba uygulanmıştır. Ayrıca atölyeler sonunda öğrendiklerine ilişkin görüşlerini yazılı olarak belirtmeleri istenmiştir. Atölye çalışmalarında toplumsal cinsiyet rolleri ile ilgili alanyazın incelemesi sonucunda ön plana çıkan yedi konu tespit edilmiş bu nedenle atölye çalışmalarında grup dinamiğinin oluşturulması için iki atölye, toplumsal cinsiyet rolleri ile ilgili yedi atölye olmak üzere dokuz atölye planlanmıştır. Atölyelerin her biri drama aşamalarına uygun olarak ısınma, canlandırma ve değerlendirme aşamalarından oluşmuştur. Atölyeler araştırmacılar tarafından yürütülmüştür. Araştırma kapsamında toplumsal cinsiyet ayrımcılığını ortaya çıkaran temel unsurlar bir bütün olarak düşünülmüş ve her biri için birer atölye hazırlanmıştır. Atölye başlıkları şu şekildedir:

1. Atölye: Tanışma–Bilgilendirme, Öntestlerin Yapılması, Tanışma: Katılımcıların araştırma hakkında bilgi sahibi olması, uygulanma sürecini anlaması ve grup üyelerini tanınması amaçlanmıştır. Doğaçlama ve donuk imge teknikleri kullanılmıştır
2. Atölye: İletişim–Etkileşim –Uyum Güven: Katılımcıların grupla iletişim kurması, grupla işbirliği içinde çalışması, gruba, kendine ve lidere güven duyması, toplumsal yaşam içinde cinsiyete dayalı farklı rolleri olduğunu fark etmesi amaçlanmıştır. Donuk imge tekniği uygulanmıştır.
3. Atölye: Toplumsal Cinsiyet Rollerinden Kaynaklı Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliği: Katılımcıların toplumsal cinsiyet kavramını açıklamaları, biyolojik cinsiyet kavramını açıklamaları ve toplumsal cinsiyet rollerinden kaynaklanan eşitsizliği fark etmeleri amaçlanmıştır. Rol oynama, doğaçlama ve fragman teknikleri uygulanmıştır.
4. Atölye: Mesleğimi Seçiyorum: Katılımcıların toplumsal cinsiyet eşitsizliklerinin farklı sosyo ekonomik statüde olsalar da kadınlar ve erkekler için sorunlara yol açtığını, toplumsal cinsiyet rollerinin meslek seçimlerini etkilediğini fark etmeleri amaçlanmıştır. Rol oynama ve doğaçlama teknikleri uygulanmıştır.
5. Atölye: Toplumsal Cinsiyet Rollerini ve Anne Baba Tutumları: Katılımcıların cinsiyetçi rollerin çocukluktan itibaren içselleştirildiğinin farkına varması ve toplumsal cinsiyet eşitsizliğine yol açan faktörlerden birinin cinsiyetçi anne baba tutumları olduğunu fark etmesi amaçlanmıştır. Rol Oynama ve doğaçlama teknikleri uygulanmıştır.

6. Atölye: Toplumsal Cinsiyet Ve Şiddet: Katılımcıların şiddet kavramını, toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin kadına yönelik şiddeti artırdığını fark etmeleri amaçlanmıştır. Rol oynama ve doğaçlama teknikleri uygulanmıştır.

7. Atölye: Cinsiyetçi Kalıp Yargılar: Katılımcıların gündelik yaşamdaki kalıplaşmış yargılara dayalı cinsiyet rollerini fark etmesi, toplumsal cinsiyet eşitliğini desteklemeye istekli olması ve cinsiyetçi kalıplaşmış yargıların nasıl ayrımcılık yarattığını fark etmesi amaçlanmıştır. Rol oynama ve doğaçlama tekniği uygulanmıştır.

8. Atölye: Çalışma Yaşamı ve Toplumsal Cinsiyet Eşitliği: Katılımcıların çalışma yaşamında meydana gelen toplumsal cinsiyet eşitsizliğini, ev ve iş arasında rol karmaşası yaşadığını fark etmeleri amaçlanmıştır. Doğaçlama ve donuk imge teknikleri uygulanmıştır.

9. Atölye: Medya ve Cinsiyetçi Yaklaşımlar: Katılımcıların yazılı ve görsel medyanın cinsiyet eşitsizliği üzerindeki etkisini irdelemeleri amaçlanmıştır. Doğaçlama ve donuk imge teknikleri uygulanmıştır.

2.4. Verilerin Analizi

Araştırmanın nicel verilerinden elde edilen verilerin normal dağılıma uygun olduğu gözlemlendiği için veri analizinde parametrik teknikler tercih edilmiştir. Katılımcıların ön-test ve son-test puanlarının değerlendirilmesi için veriler bağımlı gruplar için t-testi analizi ile SPSS 17 programında analiz edilmiştir. SPSS de veri analizi yapılırken ölçekteki olumsuz ifadeler ‘recode’ ters kodlama yapılarak girilmiş ve tüm ölçekten ön test ve son testten alınan puanlar ile ölçeğin alt boyutlarından alınan puanlar ön test ve son test olarak hesaplanarak karşılaştırılmıştır.

Ayrıca her bir alt boyutun etki büyüklüğü de hesaplanmıştır. “Etki büyüklüğü, ortalamalar arasındaki farkın standardize edilmiş bir ölçümüdür. Bir çalışmada normal hipotez testleri iki grup arasında fark saptayabilir, fakat sonuçlar araştırmacıya bu farkın boyutu/büyüklüğü hakkında bilgi vermez. Etki büyüklüğü standardize edilmiş farkın bir ölçütü olduğu için bu bilgiyi verebilir. Farklı çalışma türlerinde etki büyüklüğünü hesaplama yolları farklılık göstermektedir (Googwin, 2010, akt; Çapık, 2014). Bu araştırma kapsamında da bağımlı gruplar için t testi analizinin yanında t testi sonuçları için Cohen etki büyüklüğü formülü kullanılmıştır (Cohen, 1992; akt: Çapık, 2014). Buna göre t testinde standardize edilmiş küçük etki büyüklüğü 0,2, orta etki büyüklüğü 0,5 ve büyük etki büyüklüğü 0,8’dir.

Araştırmanın nitel boyutta analizi için, atölye sonunda öğrencilerin öğrendiklerine ilişkin görüşleri betimsel analiz yöntemiyle analiz edilmiştir. Betimsel analiz, doğrudan bir konunun resmedilmesi, tanımlanması ve açıklanması” amaçlayan nitel veri analiz yöntemlerinden biridir. Betimsel analiz: (1) Betimsel analiz için bir çerçeve oluşturma, (2) Tematik çerçeveye göre verilerin işlenmesi, (3) Bulguların tanımlanması, (4) Bulguların yorumlanması aşamalarından oluşmaktadır. Veriler, araştırma sorularının ortaya koyduğu temalara göre organize edilebileceği gibi, görüşme ve gözlem sürecinde kullanılan sorular ya da boyutlar dikkate alınarak da sunulabilir (Yıldırım ve Şimşek, 1999). Bu yöntemde elde edilen verilerin hepsinin kullanılmasından ziyade neyin incelediğinin doğru olarak sunulması önemlidir. Ayrıca verilerin indirgenmesi ve belli bir sıraya konulması, verilerde seçme ve yorum yapmayı gerektirir. Böylece araştırmacı uzun bir şekilde alınan betimsel

alıntılar(Katılımcıların konuşmaları, davranışları vs), bu alıntılara yorumlamalar ekleyerek görüşlerini sunabilir (Ekiz;2009). Bu anlamda doğrudan alıntılara yer verilerek yapılan betimlemeler zenginleştirilmiştir.

3. BULGULAR VE YORUMLAR

Araştırmanın birinci alt probleminde yaratıcı drama uygulamalarına katılan lise öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rolleri tutum ölçeği öntest-sontest puanları arasında anlamlı bir fark olup olmadığı test edilmiştir. Yaratıcı drama uygulamalarına katılan lise öğrencilerinin eşitlikçi cinsiyet rolü tutumu öntest-sontest puanları arasında anlamlı bir fark olup olmadığına ilişkin bağımlı örneklem için t testi sonucu tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1. Eşitlikçi Cinsiyet Rolü Bağımlı Örneklem İçin T Testi

	N	X	Ss	sh	t	sd	p
Öntest	30	28,160	6,803	1.242	-3,83	29	,001
Sontest		34,633	3,969	,7247			

Tablo 1’e bakıldığında uygulanan ön testten alınan ortalama puan 28,16 iken drama uygulamaları sonrası son testten aldıkları ortalama puan 34,63 olarak saptandığı görülmektedir. T testi sonucunda, yaratıcı drama uygulamasından önce testten alınan puanla uygulama sonrasında testten alınan puan ortalamaları arasında $p < .01$ düzeyinde son test lehine anlamlı bir fark tespit edilmiştir. Bu durumda eşitlikçi cinsiyet rolü tutumunda pozitif yönde değişimin olduğu gözlemlenmiştir. Etki büyüklüğüne bakıldığında değeri ise 0.534 olarak tespit edilmiş ve orta büyüklükte bir etkiye sahip olduğu belirlenmiştir. Yaratıcı drama uygulamalarına katılan lise öğrencilerinin kadın cinsiyet rolü tutumu öntest-sontest puanları arasında anlamlı bir fark olup olmadığına ilişkin bağımlı örneklem için t testi sonucu tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 2. Kadın Cinsiyet Rolü Bağımlı Örneklem İçin T Testi

	N	X	Ss	sh	t	sd	p
Öntest	30	21.100	5.094	5,094	-5.925	29	,000
Sontest	30	28.830	4.472	4.472			

Tablo 2’ye bakıldığında kadın cinsiyet rolü alt kategorisinde ön testten alınan puan ortalaması 21.100 iken, son test puan ortalaması 28.830 olarak görülmektedir. T testi sonucunda, yaratıcı drama uygulamasından önce testten alınan puanla uygulama sonrasında testten alınan puan ortalamaları arasında, $p < .01$ düzeyinde sontest lehine anlamlı bir fark tespit edilmiştir. Bu anlamlı farkın etki büyüklüğü incelendiğinde 0.62 değeri bulunmuştur. Bu değer uygulanan eğitimin ‘kadın cinsiyet rolü’ alt kategoride orta düzeyde bir etkiye sahip olduğu belirlenmiştir.

Yaratıcı drama uygulamalarına katılan lise öğrencilerinin evlilikte cinsiyet rolü tutumu öntest-sontest puanları arasında anlamlı bir fark olup olmadığına ilişkin bağımlı örneklem için t testi sonucu tablo 3’de sunulmuştur.

Tablo 3. Evlilikte Cinsiyet Rolü Bağımlı Örneklem İçin T Testi

	N	x	Ss	sh	t	sd	p
Öntest	30	23,566	5,000	,913	6,99	29	,000
Sontest		32,400	5,130	,936			

Tablo 3’e bakıldığında “evlilikte cinsiyet rolü” alt kategorisinde ön testten alınan puan ortalaması 23,566 iken uygulama sonrasında son testten alınan puan ortalaması 32.400 olarak saptandığı görülmektedir. T testi sonuçlarına bakıldığında, yaratıcı drama uygulamasından önce evlilikte cinsiyet rolü ön test puanıyla uygulama sonrasında son testten alınan puan ortalamaları arasında, $p < 0.01$ düzeyinde son test lehine anlamlı bir fark tespit edildiği görülmektedir. Bu anlamlı farkın etki büyüklüğü incelendiğinde 0.66 tespit edilmiş olup yaratıcı drama uygulamasının “Evlilikte Cinsiyet Rolü” alt kategorisinde orta etkiye sahip olduğu belirlenmiştir.

Yaratıcı drama uygulamalarına katılan lise öğrencilerinin geleneksel cinsiyet rolü tutumu öntest-sontest puanları arasında anlamlı bir fark olup olmadığına ilişkin bağımlı örneklem için t testi sonucu tablo 4’te sunulmuştur.

Tablo 4. Geleneksel Cinsiyet Rolü Bağımlı Örneklem İçin T Testi

	N	X	Ss	sd	t	df	p
Öntest	30	17,333	4,960	,905	-12,377	29	,000
Sontest		29.933	4.126	,753			

Tablo 4’e bakıldığında “geleneksel cinsiyet rolü” alt kategorisinde öntestte alınan puan ortalaması 17.333 iken drama uygulamaları sonrasında son testten alınan puan ortalamasının 29.933 olduğu görülmektedir. T testi sonucunda, yaratıcı drama uygulamasından önce “geleneksel cinsiyet rolü” puanı ile uygulama sonrasında alınan son test puan ortalamaları arasında, $p < 0.01$ düzeyinde sontest lehine anlamlı bir fark tespit edilmiştir. Bu anlamlı farkın etki büyüklüğü incelendiğinde 0,846 değeri bulunmuş ve geniş etki olarak değerlendirilmiştir.

Yaratıcı drama uygulamalarına katılan lise öğrencilerinin erkek cinsiyet rolü tutumu öntest-sontest puanları arasında anlamlı bir fark olup olmadığına ilişkin bağımlı örneklem için t testi sonucu tablo 5’de sunulmuştur.

Tablo 5. Erkek Cinsiyet Rolü Bağımlı Örneklem İçin T Testi

	N	X	Ss	sd	t	df	p
Öntest	30	16.700	5,357	,9780	-4.839	29	,000
Sontest		22,633	4,452	,8129			

Tablo 5'e bakıldığında "erkek cinsiyet rolü" alt kategorisinde ön testten alınan puan ortalaması 16.700 iken uygulama sonrası son testten alınan puan ortalaması 22,633 olarak saptandığı görülmektedir. T testi sonucu yaratıcı drama uygulamasından önce ön testten "erkek cinsiyet rolü" puanı ile uygulama sonrasında son testten alınan puan ortalamaları arasında, <0.01 düzeyinde son test lehine anlamlı bir olduğunu göstermiştir. Bu anlamlı farkın etki büyüklüğü incelendiğinde 0.50 değeri bulunmuş ve orta düzey etki olarak değerlendirilmiştir.

Yaratıcı drama uygulamalarına katılan lise öğrencilerinin Toplumsal Cinsiyet Roller Tutum Ölçeği toplam öntest-sontest puanları arasında anlamlı bir fark olup olmadığına ilişkin bağımlı örneklem için t testi sonucu Tablo 6'da sunulmuştur.

Tablo 6. Toplumsal Cinsiyet Roller Tutum Ölçeği Toplam Öntest ve Sontest Bağımlı Örneklem İçin T testi

	N	Ortalama	Ss	sh	t	sd	p
Öntest	30	105.300	21,344	3.896	-8.437	29	,000
Sontest		149.466	18,184	3.320			

Tablo 6'ya bakıldığında TCRT ölçeğinden katılımcıların yaratıcı drama uygulamasına katılmadan önceki puan ortalaması 105.300 iken uygulama sonrası puan ortalaması 149.4667 olarak saptandığı görülmektedir. T testi sonucunda, yaratıcı drama uygulamasından önce testten alınan puanla uygulama sonrasında testten alınan puan ortalamaları arasında, $p < 0.01$ düzeyinde sontest lehine anlamlı bir fark tespit edilmiştir. Etki büyüklüğünü puanı hesaplandığında 0.747 olduğu tespit edilmiş ve orta büyüklükte etki olarak değerlendirilmiştir.

Araştırmanın ikinci alt probleminde yaratıcı drama uygulamalarına katılan lise öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rolleri ile ilgili öğrendiklerine ilişkin görüşleri araştırılmıştır. Bu amaçla atölyeler sonrasında öğrencilerden yazılı olarak "Ben toplumsal cinsiyet roller ile ilgili öğrendim ki....." cümlesini tamamlamaları istenmiştir. Katılımcıların tamamının görüşlerinin kadın erkek eşitliğini teması altında toplandığı tespit edilmiştir. Katılımcıların ifadelerinden aynen alıntılar aşağıda sunulmuştur:

K3: "İlerde çocuklarım olduğunda onlara nasıl davranacağımı oğlumla kızım arasında ayrımcılık yapmayacağımı, onların birbirinden farklı olmadığını kısaca bir aile nasıl olmalı hepsini öğrendim. Kadın erkek fark etmez hepimiz eşitiz. Hepimiz biriz!"

K7: "Modern erkek olarak kendimiz kadınlardan güçlü ve üstün görüyoruz alakası yok ama madem öyle korumalıyız kadınları.. Biz onları baskı kötülük yapamadıktan sonra onların korumaya ihtiyacı yok. Bu sadece dayak , güç, cinsel şiddet, psikolojik şiddet olarak değil aynı zamanda iş alanında ,normal hayatta ,özgür yaşamda da böyle.. Asla ayrımcılık yok. Kadında erkekte eşittir."

K9: "Drama, sayesinde kadın erkek eşitliğini daha iyi kavradım. Kendimi aydın bir insan gibi hissediyorum. Kadınların küçük görülüp ezilmesine göz yummayacağım. Kadına yönelik şiddeti elimden geldiğince engellemeye çalışacağım."

K10: “Atölyeler ve liderimiz sayesinde daha önce hayatımda olan kadın erkek eşitsizliğine normal bakarken... yapılan en ufak eşitsizliğe bile tepki vermeye başladım. Daha önce evde anneme yardım etmezken şimdi yardım etmeye başladım... bu hayatta kadın ve erkek eşittir hem de her konuda... Kadının yaptığı işi erkek erkeğin yaptığı işi kadında yapabilir.”

K13:Farkettimki kadın ve erkek herşeyi paylaşabilir ve eşit haklara sahip. Ne erkek üstün olmalı nede kadın. .Kadın erkek eşit hak ve özgürlüklere sahip olmalı....

K19:Bu hayatta kadın ve erkeğin eşit olması gerektiğini öğrendim. Bu drama hepimiz için önemliydi. Erkeklerin kadınlardan üstün olmadığını öğrendim... ülkemizde ve Dünya da hala kadın erkek eşit değil kadınları küçümsüyorlar ve küçük düşürüyorlar.

K21: Bütün dramalar çok güzeldi özgüvenimiz geldi kadın ve erkeğin eşit olduğunu öğrendim bu öğrendiklerimizi çocuklarımıza aşılsak bence sorun ortadan kalkar.Kadınlara şiddet görmez, erkekler tarafından küçümsenmezler ve en önemlisi kadınlar hayatlarını kaybetmezler.

K25...toplumda kadın ve erkeğin eşit olduğunu anladım. Kadın ve erkek eşitliğini anlamak için bir çok eğlenceli oyunlar oynadık. Ben çok şey öğrendim...iyi ki de katılmışım.

Katılımcıların görüşleri incelendiğinde katılımcıların tamamının drama etkinlikleri sonrasında erkekler ve kadınların hayatın farklı alanlarında eşit hak ve özgürlüklere sahip olduklarının farkına vardıkları görülmektedir. Katılımcıların ifadelerine dayalı olarak drama etkinliklerinin kadın erkek eşitliği konusunda farkındalık yaratmada etkili olduğu söylenebilir.

4. SONUÇ VE TARTIŞMA

Araştırmadan elde edilen sonuçlar, yaratıcı drama uygulamalarının katılımcıların toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumları üzerinde olumlu etkiye sahip olduğunu göstermiştir. Toplumsal cinsiyet eşitliği algısı oluşturmayı amaçlayan yaratıcı drama uygulamaları ile katılımcılar, eşitlikçi cinsiyet rolü, kadın cinsiyet rolü, evlilikte cinsiyet rolü, geleneksel cinsiyet rolü ve erkek cinsiyet rolü ile ilgili olarak daha eşitlikçi tutuma sahip olmuşlardır. Yapılan araştırmalar cinsiyet algısına ilişkin verilen eğitimlerin olumlu etkilerini ortaya koymuştur. Uzun ve arkadaşları (2017) tarafından yapılan bir araştırma toplumsal cinsiyete yönelik verilen eğitimin toplumsal cinsiyet algısı ve toplumsal cinsiyet rolleri üzerinde etkili olduğu sonucunu ortaya koymuştur. Esen (2013) tarafından yapılan bir araştırmada toplumsal cinsiyet konusundaki sistematik bir çalışmanın sonucunda öğretmen adaylarının geleneksel değer yargılarını sorgulamaya başladıkları, kendi yaşamlarından başlayan bir değişim/dönüşüm motivasyonu kazandıkları tespit edilmiştir. Bu araştırma kapsamında verilen toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin eğitimde aktif öğretim yöntemi olarak drama kullanılmıştır. Yaratıcı dramanın önemli amaçlarından birinin bireylere sosyal, toplumsal duyarlılık kazandırmak olduğu bireylerin de deneyimler ve etkileşimler yoluyla sahip olduğu gerçekliği dönüştürerek değiştirebileceği ifade edilmektedir (Adıgüzel, 2014). Bu araştırmadan elde edilen sonuçlar bu görüşü destekler niteliktedir. Alan yazında ergenler üzerinde yapılan araştırmalarla karşılaşılmaş olup, yaratıcı dramanın toplumsal cinsiyet algısı üzerindeki etkilerine ilişkin araştırmaların bulunduğu görülmektedir. Altınova ve

Altınışik (2011) araştırmalarında yaratıcı drama yöntemiyle yapılan grup çalışmasının toplumsal cinsiyet algı düzeyi üzerinde olumlu etkiye sahip olduğunu ortaya koymuşlardır. Benzer şekilde Altınova ve Adıgüzel (2013) tarafından yapılan bir araştırmada yaratıcı drama etkinliklerinin toplumsal cinsiyet algısını olumlu etkilediği sonucuna ulaşılmıştır. Bu araştırmadan elde edilen sonuç yapılan araştırma sonuçları ile paralellik göstermektedir.

Araştırmanın nitel verilerinden elde edilen bulgular nicel verileri destekler niteliktedir. Yaratıcı drama atölyelerinin sonunda katılımcıların toplumsal cinsiyet eşitliğine ilişkin farkındalık kazandığı ve eşitlikçi söylemlere sahip olduğunu gözlenmiştir. Katılımcıların tümü yaratıcı drama atölyeleri sonrasında yapılan etkinliklerin toplumsal cinsiyet ayrımcılığı ve toplumsal cinsiyet eşitliği üzerine düşünmelerine ve farkındalık oluşturmalarına katkı sağladığı yönünde ortak fikirler sunmuşlardır. Katılımcılar, yaratıcı drama etkinlikleri yoluyla toplumda kadın / erkek ilişkilerine daha farklı ve daha eşitlikçi bir gözle baktıklarını hayatlarında toplumsal cinsiyet eşitliğini dikkate alacaklarını dile getirmişlerdir. Araştırmanın hem nitel hem de nicel veri toplama araçlarından elde edilen bulgulara dayalı olarak, yaratıcı dramanın ergenlerde toplumsal cinsiyet eşitliği farkındalığı oluştırmada etkin bir yöntem olduğu sonucuna ulaşabilir.

Bu araştırma kapsamında elde edilen bulgular katılımcıların görüşleri ve katılımcı grubu ile sınırlıdır. Bu anlamda farklı yaş grupları ve okul türlerinde de toplumsal cinsiyet eşitliği konulu atölyelerin uygulanması önerilebilir. Ayrıca aynı konulu atölyelerin düzenlenip öğretmen ve okul kadrosuna uygulanmasının farkındalığı daha kalıcı hale getireceği düşünölmektedir. Bu araştırma tek grup ön deneysel desende düzenlenmiştir. Araştırma konusu kapsamında kontrol gruplu tasarlanan deneysel çalışmalarla daha güçlü bilimsel veriler elde edileceği söylenebilir. Yapılan yaratıcı drama uygulamalarının lise ve dengi okullardaki farklı sosyo-költürel özelliklerden gelen öğrencilere yaygınlaştırılmasının da yaratıcı drama ile toplumsal cinsiyet eşitliği farkındalığı oluştırmaya katkı sağlayacağı düşünölmektedir.

KAYNAKÇA

- Acar Erdol, T. ve Gözütok, D. (2017). Ortaöğretim Öğrencileri İçin Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Öğretim Programı İhtiyaç Analizi: (Bir Anadolu Lisesi Örneği). *Eğitim ve Bilim*. 42(190), 39-65.
- Adıgüzel, Ö. (2014). *Eğitimde Yaratıcı Drama*, Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Altınova, H., & Adıgüzel, Ö. (2013). Yaratıcı Drama Yöntemiyle Verilen Toplumsal Cinsiyet Eğitimi Programının Değerlendirilmesi. *Yaratıcı Drama Dergisi*, 2(8), 15-32.
- Altınova, H., & Altınışik, H. (2011). Yaratıcı Drama Yöntemiyle Yapılan Grup alışmasının Cinsiyet Ayrımcılığına Etkisi. *Yaratıcı Drama Dergisi*, 6(12), 7-21.
- Altuntaş, O. Altınova, H. H.(2015) Yaratıcı Drama Yönteminin Üniöersite Öğrencilerinin Sosyal Sorun özme Becerilerine Etkisi. *Electronic Turkish Studies*, 10 (4), 49-62.

- Ataman, H. (2009). LGBT Hakları İnsan Haklarıdır. *İnsan Hakları Gündemi Derneği Yayını*, Retrived from <http://rightsagenda.org/el-kitapları/>
- Aydın, E. (2010). Üniversite Öğrencilerinin Toplumsal Cinsiyet Algısı: Hacettepe Üniversitesi Mühendislik ve Edebiyat Fakültesi Örneği'. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyoloji Ana Bilim Dalı.
- Berktaş, F. (1995). Tek Tanrılı Dinler Karşısında Kadın, Hristiyanlıkta ve İslamiyet'te Kadının Statüsüne Karşılaştırmalı Bir Yaklaşım. İstanbul: Metis Yayınları.
- Bora, A. ve Üstün, İ. (2005). Sıcak Aile Ortamı Demokratikleşme Sürecinde Kadın ve Erkekler. İstanbul: TESEV Yayınları
- Butler, J. (1990). Cinsiyet Belası: Feminizm ve Kimliğin Altüst Edilmesi. İstanbul: Metis Yayınları.
- Creswell, J. W., & Plano Clark, V. L. (2011). *Designing and Conducting Mixed Methods Research*. Los Angeles: Sage Publications.
- Çapık, C. (2014). İstatistiksel Güç Analizi ve Hemşirelik Araştırmalarında Kullanımı. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*, 4(17), 270.
- Çeküç, S., Sagun, G., Doymuş, Z., Ergener, B., & Özdemir, Ö. (2012). *Eğitim Psikolojisi 10.Sınıf Ders Kitabı*. Ankara: MEB Yayınları.
- Ekiz, D. (2009). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Esen, E. (2017). Üniversite Öğrencilerinde Toplumsal Cinsiyet Algısının Toplumsal Cinsiyet Rolü ve Cinsiyet Değişkenlerine Göre İncelenmesi. *e-Uluslararası Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 8(1), 46-63.
- ETCEP. (2016). *Eğitimde Toplumsal Cinsiyet Eşitliğinin Geliştirilmesi Projesi*. MEB, Okulların Toplumsal Cinsiyete Duyarlılık Açısından Değerlendirilmesi. Ankara: MEB Yayınları.
- Giddens, A. (2005). *Sosyoloji*. (C.Güzel, Dü.) Ankara: Ayraç Yayınevi.
- Giddens, A.(2008). *Sosyoloji*, İstanbul: Kırmızı Yayınları.
- Gündoğdu, R. ve Adıgüzel, Ö. (2016). Stres ve Yaratıcı Drama: Üniversite Öğrencileri ile Yapılan Bir Çalışma. *Yaratıcı Drama Dergisi*, 11(1), 45-70.
- Gürhan, N. (2010). Toplumsal Cinsiyet Ve Din. *e-Şarkiyat İlmi Araştırmalar Dergisi*, 4, 58-80.
- K.S.G.M. (2014). *Türkiye'de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Araştırması*. T.C. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı. Ankara: Elma Teknik Basım Matbacılık.
- Sen, L., & Akmut, G. (2006). Toplumsal Cinsiyet Perspektifinde Güçlen(dir)me Yaklaşımı: Kars Kırısında Kadın Örgütlenmeleri. *Kadın Araştırmaları Dergisi*(1), 44-51.
- Şahin, Ç. (2012). Erkek Egemen Cinsiyetçi Söylemin Türkiye'deki Kadın Haklarına Yansımaları. *Hukuk Gündemi*, 2, 52-59.
- Şıvgın, N, Deniz, Ü. (2017). Cinsiyet Rollerini Eğitim Etkinliklerinin Anasınıfına Devam Eden 60-72 Aylık çocukların toplumsal cinsiyet kalıp yargılarına etkisi. *Journal of International Social Research*, 10(50). 589-600.

- Uzun, Z., Erdem, S., Güç, K., Uzun, Ş., Erdem, A., & Erdem, E. (2017). Toplumsal cinsiyet Algısı ve Toplumsal Cinsiyet Rollerine Eğitimin Etkisi: Deneysel bir Çalışma. *Journal of Human Sciences*, 1(14), 678-693.
- Yıldırım, A., & Şimsek, H. (2016). *Nitel Araştırma Yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık.
- Zeyneloğlu, S., & Terzioğlu, F. (2011). Toplumsal Cinsiyet Rollerine Tutum Ölçeği Geliştirilmesi Ve Psikometrik Özellikleri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi (H. U. Journal of Education)* 40, 409-420.

EXTENDED ABRACT

One of the most important social problems on nowadays is gender inequality showing up with gender roles. Researches reveal that social gender perception will be changed through ways of training given on social gender. It is thought that questioning of discrimination among teenagers due to social gender and shaping of social gender roles perception will be supplied with fictionalised and repeated activity ways of drama. So, the aim of this research is to examine effects of creative drama on teenagers towards developing social gender equality perception. For this aim, whether there is a serious difference among gender roles attitude scale pre-post test grades of high school students who joined creative drama practice was searched. Also, views about creative drama practices of high school students who joined creative drama practices were detected.

The research team consists of 30 students that 15 of them were boys and 15 of them were girls. They are studying at 9th, 10th, 11th grades at Trade High School in Anamur district Mersin province. In the research, mixed research method which combined qualitative and quantitative data collection technique was used. In the research, quantitative data was supported with qualitative method. So, the exploratory sequential mixed method patterns were applied. According to this pattern, "Pre-Post Test Single Group Pre-experimental Pattern" was applied in quantitative dimension of the research. With research group consisting of high school students; drama activities about social gender, social gender roles, social gender equality were realized. In the scope of research, the main elements revealing social gender discrimination were thought as a whole and for each of them, a workshop was prepared. Total application duration of the research took 9 weeks 27 hours. Every week workshops organized were planned as total three hours. In the qualitative dimension of the research, views about social gender roles of high school students who took part in creative drama activities were asked.

In this research, Social Gender Roles Attitude Scale reformed by Zeyneloğlu ve Terzioğlu (2011) was used in order to collect quantitative data. This scale with the aim of identifying attitudes of the participants towards social gender roles has 38 parts composed of quinary likert type. The scale consists of 5 dimensions as equitable gender role, female gender role, gender role in marriage, traditional gender role and male gender role. In qualitative extent of the research, the opinions related to social gender roles of high school students who have participated creative drama activities were examined and with this aim, they were asked to fill in the following blank in written form: "After the creative drama activities, I learned..." after the workshops.

The results acquired from the research has shown that the creative drama activities have a positive effect on the participants' attitudes towards social gender roles. With the creative drama activities that have the goal of creating a social gender equality perception, the participants acquired a more egalitarian attitude towards equitable gender roles, female gender role, gender role in marriage, traditional gender role and male gender role. The findings acquired from the qualitative data of the research supports the quantitative data. At the end of the creative drama workshops, it was observed that the participants gained an awareness related to the social gender equality and obtained egalitarian

discourses. All of the participants presented a common idea that the activities at the end of the creative drama workshops contributed them to think on and create an awareness of social gender equality and social gender discrimination. The participants mentioned that they will take social gender equation into consideration in their lives and they had started to view and consider the male/female relationships in societies in a different and more egalitarian way via creative drama activities. Based on the discoveries gained from the quantitative and qualitative data collection instruments of the research, it can be concluded that creative drama is an efficient way in order to create a social gender equality awareness on adolescents.